

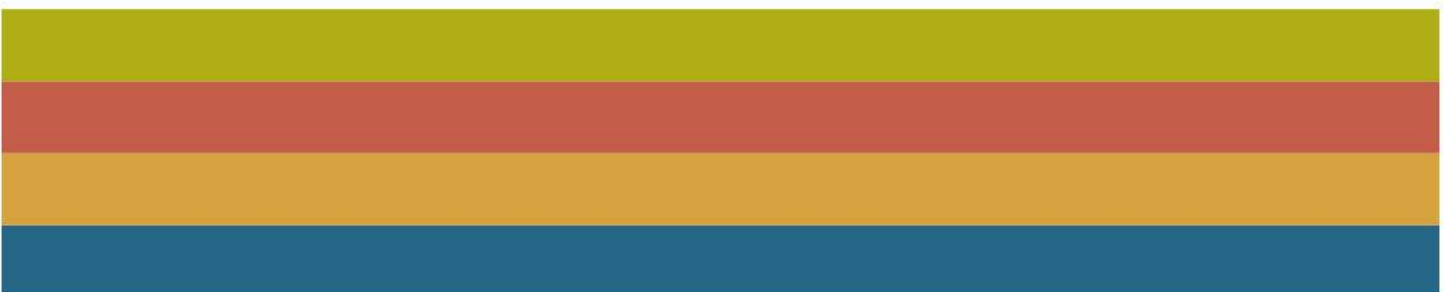

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee Aanvulling gebied Hollandse Kust

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

31 oktober 2016 / projectnummer: 3039

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER) en de aanvulling daarop

Het kabinet heeft gebieden in de EEZ¹ aangewezen waar de komende jaren nieuwe windparken kunnen worden gebouwd. De inzet is een beperkt aantal grote windparken te bouwen die worden aangesloten op het elektriciteitsnet via standaardplatforms met een capaciteit van 700 megawatt (MW). De twee voor windenergie aangewezen gebieden buiten de twaalfmijlszone ter hoogte van Zuid- en Noord-Holland zijn te klein voor de aanpak met in totaal drie standaardplatforms. Daarom wil het kabinet stroken tussen de 10 en 12 Nautische Mijl (NM) aan deze gebieden toevoegen.² Om deze stroken aan te wijzen als windenergiegebied wordt de Rijksstructuurvisie “Windenergie op Zee Aanvulling gebied Hollandse Kust” opgesteld. Dit betreft een partiële herziening van het Nationaal Waterplan 2016–2021 (NWP2) voor het onderdeel Windenergie op Zee. Ter voorbereiding daarop heeft het Rijk een milieueffectrapport (MER) inclusief Passende beoordeling (PB) opgesteld.

In haar voorlopige toetsingsadvies over het MER, d.d. 14 juli 2016, constateerde de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna ‘de Commissie’)³ dat het MER nog niet alle informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit over de Rijksstructuurvisie. De ontbrekende informatie had betrekking op de beschrijving en beoordeling van de landschappelijke gevolgen en de gevolgen voor de natuur. Naar aanleiding van dit voorlopige toetsingsadvies heeft de initiatiefnemer een aanvulling op het MER opgesteld. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER inclusief de aanvulling daarop. Daarbij heeft zij de ingebrachte zienswijzen betrokken die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

De Commissie is van oordeel dat met de aanvulling op het MER alle essentiële informatie aanwezig is om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en in hoofdstuk 3 geeft ze aandachtspunten voor vervolgmER'en met betrekking tot kavelbesluiten. Waar relevant zijn verwijzingen naar zienswijzen opgenomen.

In veel zienswijzen wordt aandacht gevraagd voor plaatsing van windturbines verder van de kust, zoals in het gebied IJmuiden Ver, met name vanwege de zichtbaarheid van de turbines

---

¹ Exclusieve Economische zone: het Nederlandse deel van de Noordzee buiten de territoriale zee (12 mijl uit de kust).

² Bij het realiseren van de windparken op zee volgens de zogeheten ‘routekaart’ wordt een turbinedichtheid van 6 MW/km² als uitgangspunt gehanteerd. Dat geeft initiatiefnemers voldoende mogelijkheden om de opbrengst binnen de kavels te optimaliseren. Bij hogere turbinedichtheden zal door parkeffecten de efficiency per turbine afnemen maar tegelijkertijd de totale energieopbrengst per km² toenemen. Uit berekeningen van het ECN voor het windenergiegebied Borssele blijkt dat bij een toename van de dichtheid van 6 naar 9 MW/km² de kWh-kosten met 4% toenemen (nog exclusief eventuele extra onderhoudskosten) omdat de efficiency per turbine afneemt. Dergelijke berekeningen zijn niet uitgevoerd voor Hollandse Kust, maar de Commissie veronderstelt hier – conform het gestelde in het MER – een vergelijkbare kostentoename gaande van 6 naar 9 MW/km².

³ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken, voor zover digitaal beschikbaar, vindt u door op www.commissiemer.nl projectnummer [3039](#) in te vullen in het zoekvak.

binnen de twaalfmijlszone vanuit kustplaatsen. Daartoe zijn in de zienswijzen nieuwe berekeningen ingebracht waaruit de financiële haalbaarheid van ontwikkeling van het verafgelegen gebied groter wordt geacht dan in het MER is aangegeven.⁴ De Commissie adviseert het bevoegd gezag deze informatie te betrekken in haar beoordeling.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Landschappelijke gevolgen

MER

De Commissie acht de visualisaties van de landschappelijke gevolgen van hoge kwaliteit. Omdat daarbij echter het verschil tussen de huidige situatie en het voorkeursalternatief zichtbaar is gemaakt in plaats van het verschil tussen het nul-alternatief en het voorkeursalternatief is het lastig om deze visualisaties te relateren aan de waardering van de effecten zoals beschreven in het MER. De beoordeling is daardoor onvoldoende navolgbaar. De Commissie heeft daarop geadviseerd in een aanvulling op het MER visualisaties op te nemen waarmee het verschil tussen nul-alternatief en voorkeursalternatief zichtbaar wordt.

De Commissie onderschrijft de onderverdeling die bij de beschrijving en beoordeling van de landschappelijke gevolgen is gemaakt naar zichtbaarheid, dominantie en beleving. Zij plaatst daarbij de volgende kanttekeningen:

- door het ontbreken van een heldere definitie van het aspect ‘dominantie’ zijn de scores op dit aspect soms onvoldoende navolgbaar. Bijvoorbeeld het onderscheid tussen ‘dominant en vrij uitzicht onmogelijk’ en ‘dominant maar vrij uitzicht mogelijk’ is naar het oordeel van de Commissie onvoldoende helder;⁵
- de beoordeling van de dominantie voor de routekaart-variant en voorkeursalternatief Hollandse kust-Zuid correspondeert niet met de aangegeven effecten voor dominantie in het kaartbeeld.

De Commissie heeft geadviseerd in een aanvulling op het MER het begrip ‘dominantie’ nader te definiëren en de scores op dit aspect toe te lichten.

Aanvulling op het MER

Voor vier locaties zijn voor de plaatsen Scheveningen, Wassenaar, Katwijk en Zandvoort aanvullende visualisaties gemaakt van het nul-alternatief (ontwikkeling Hollandse Kust). Deze visualisaties zijn als beeld in de aanvulling op het MER opgenomen maar zijn (nog) niet aan de viewer toegevoegd. De Commissie geeft in overweging dit alsnog te doen.

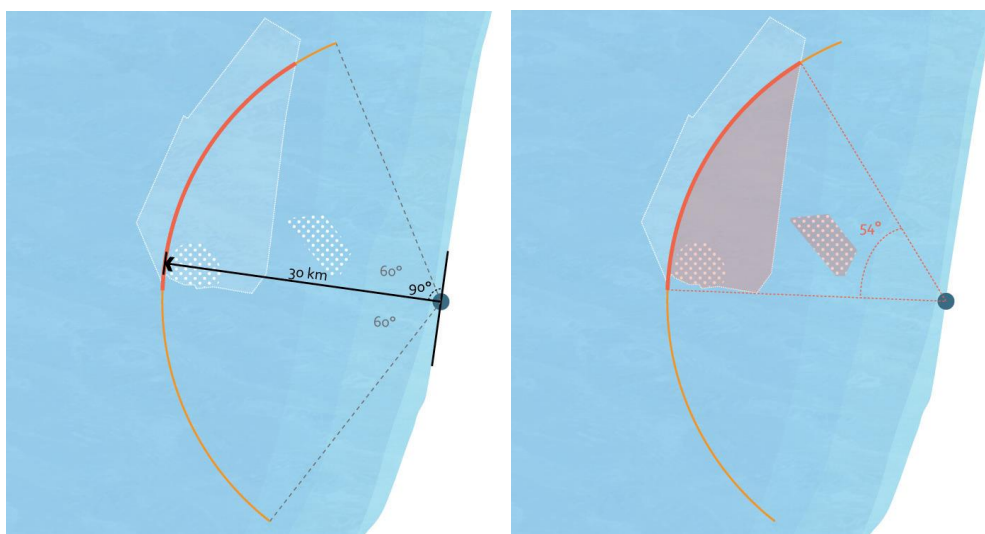
---

⁴ zoals het onderzoek van ECN nr ECN-E-16-023 d.d. 16 juni 2016 en de studie van dhr. A. de Graaf d.d. 9 september 2016, beide in opdracht van de Stichting Vrije Horizon.

⁵ Waarom het probleem in bijvoorbeeld Zandvoort, dat loodrecht op de kust vrij doorzicht heeft, groter is dan in bijvoorbeeld Katwijk, dat recht tegenover Hollandse Kust zuid ligt, is onvoldoende navolgbaar. De Commissie geeft in overweging de navolgbaarheid te vergroten door de beoordeling op dominantie te splitsen in een beoordeling van de gevolgen voor de beeldvulling en voor het vrije uitzicht. Ook kan de navolgbaarheid vergroot worden aan de hand van enkele voorbeelden.

De Commissie vindt in de aanvulling het begrip dominantie beter toegelicht maar acht het mogelijk dit begrip eenduidiger te definiëren als de beeldvulling van de horizon. Indien in een beeldhoek van 120 graden loodrecht op de kust⁶ meer dan 50% van het beeld van de horizon (60 graden) gevuld is met windturbines is dan sprake van dominante aanwezigheid van de windturbines. Ook kunnen meerdere klassen daaronder worden onderscheiden, bijvoorbeeld <25% (<30 graden) en 25–50% (30–60 graden) van het beeld van de horizon gevuld. In onderstaande figuren is één en ander uitgetekend. De voorgestelde definitie zal naar verwachting voor de diverse kustplaatsen overigens niet leiden tot wezenlijk andere, maar mogelijk wel tot meer begrijpelijke scores op dominantie.⁷

- *De Commissie geeft in overweging conform bovenstaande suggesties de beoordeling op dominantie verder te verduidelijken.*

Links: Boog haaks op kustlijn, 120 graden zichthoek

Rechts: Turbines binnen zichthoek, 54/120 graden geeft een dominantie van 45%

⁶ De Commissie adviseert uit te gaan van een beeldhoek van 120 graden loodrecht op de kust en niet van 180 graden waar in de aanvulling op het MER van wordt uitgegaan omdat deze beeldhoek meer bepalend is voor de mate van dominantie en de turbines aanwezig langs de zichtlijnen van het strand voor de waarnemer ook verder weg gelegen zijn en daardoor niet/minder zichtbaar.

⁷ Deze benadering van het begrip dominantie sluit ook beter aan bij verschillende zienswijzen, waaruit blijkt dat het be-
zwaar zich met name richt op een aaneengesloten wand van windturbines die de horizon 'dichtzetten' en als het ware
een muur of 'hekwerk' vormen.

2.2 Gevolgen voor de natuur

2.2.1 Vogels

MER

Gevolgen voor Natura 2000-gebieden

In de Passende beoordeling (PB) zijn de gevolgen van de partiële herziening van NWP2 voor de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) van Natura 2000-gebieden onderzocht. De Commissie constateert hierbij enkele onvolkomenheden:⁸

- *Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland*: significante gevolgen voor de IHD voor de Kleine Mantelmeeuw worden uitgesloten als wordt gekozen voor turbines van 6 MW of meer (PB, pag. 63), waarna verwezen wordt naar het hoofdstuk mitigatie. Het eindoordeel (na mitigatie) ontbreekt.
- *Friese Front*: het is onduidelijk waarom wordt getoetst aan 'zeevogels' in plaats van aan de Zeekoet, waarvoor een IHD wordt geformuleerd. Nu de gevolgen voor 'zeevogels' als negatief worden beoordeeld is niet helder op welke grond (cumulatief) significante effecten worden uitgesloten. Uit figuur 18 blijkt althans niet duidelijk dat het plangebied voor de Zeekoet van 'ondergeschikt belang' is.
- *Grevelingen, Haringvliet*: de gevolgen voor de Grote Stern (broedvogel) worden als negatief beoordeeld. Onduidelijk is op grond waarvan (significant) negatieve effecten worden uitgesloten⁹. Voorts is onduidelijk waarom niet wordt ingegaan op de gevolgen voor de Visdief, waarvoor eveneens een IHD in deze gebieden is vastgesteld.
- *Noordzeekustzone, Voordelta*: gevolgen voor de niet-broedvogels waarvoor een IHD is geformuleerd worden niet volledig beschouwd. Zo wordt bij schelpdier-etende vogels alleen ingegaan op de foerageerfunctie¹⁰.

Toepassing Potential Biological Removal (PBR)

De PB wekt de indruk dat negatieve effecten verwaarloosbaar of althans niet-significant zijn zolang de PBR niet overschreden wordt. De PBR geeft een nuttig beeld van de cumulatieve gevolgen van de herziening van het NWP2 voor de veerkracht van populaties van beschermde soorten¹¹. Het is echter mogelijk dat de planherziening leidt tot een afname die geen gevolgen heeft voor de veerkracht van populaties, maar het halen van de IHD van een Natura 2000-gebied wel verder buiten bereik brengt. Het volstaat dus niet om in de PB alleen te toetsen aan de PBR.

Totaal aantal aanvaringslachtoffers per jaar

Het MER geeft geen orde-grootte-inschatting van het jaarlijks te verwachten aantal vogelslachtoffers. Bijlage 3 bij de PB geeft een opgave van een selectie van soorten, maar deze opgave kan niet opgeteld worden tot een orde-grootte-inschatting van het totale aantal te verwachten vogelslachtoffers per jaar.

---

⁸ Het valt de Commissie op dat de PB ook in gaat op de gevolgen voor populaties van beschermde soorten waaronder trekvogels. Hoewel niet onjuist kan dit wel voor verwarring zorgen, wat de leesbaarheid van de PB niet ten goede komt. Daarbij is bovendien niet altijd duidelijk of getoetst wordt aan de IHD of toch aan populaties.

⁹ De meeste sterns waaronder Grote Stern en Visdief hebben een grote actieradius.

¹⁰ Op voorhand acht de Commissie significante gevolgen niet uitgesloten door sterfte onder zee-eenden, Eiders en Toppers die heen en weer vliegen tussen bijv. Noordzeekustzone en Voordelta en daarbij het plangebied passeren.

¹¹ Daarmee geeft de PBR ook informatie over de gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding (GSI) van deze soorten.

De Commissie heeft geadviseerd de Passende beoordeling op basis van de bovenstaande opmerkingen aan te passen en in een aanvulling op het MER inzicht te geven in het totale aantal te verwachten vogelslachtoffers per jaar.

Aanvulling op het MER

Gevolgen voor Natura 2000-gebieden

In de aanvulling op het MER is voor *Duinen en lage Land Texel, Duinen Vlieland* het eindoordeel toegevoegd waarin wordt aangegeven waarom significante gevolgen voor de IHD voor de Kleine Mantelmeeuw na mitigatie zijn uitgesloten. De Commissie onderschrijft dit oordeel.

Voor het *Friese Front* is in de aanvulling bevestigd dat alleen voor de Zeekoet een IHD is geformuleerd. Dit is aangepast in tabel 6 en bijlage 1 van de herziene Passende beoordeling. De onderbouwing van de effecten op de Zeekoet is uitgebreid. De Commissie acht hiermee voldoende informatie voor de besluitvorming beschikbaar.

Voor *Grevelingen* en *Haringvliet* wordt in de aanvulling gemotiveerd waarom er geen significante gevolgen zijn voor de IHD voor de Grote Stern en de Visdief. De Commissie acht dit betoog plausibel maar, op grond van figuur op pagina 38 van de Passende beoordeling, constateert zij wel dat vogels van de broedkolonies van de Grote Stern in de Waddenzee het plangebied ook kunnen bereiken. Daar gaat de Passende beoordeling niet op in. De Commissie verwacht evenwel dat de redenatie die bij de effectbepaling voor Grevelingen en Haringvliet is gevolgd, ook geldt voor de Waddenzee. Slechts weinig vogels vanuit deze kolonies zullen het plangebied in het broedseizoen bereiken. De meeste sterns vliegen bovendien (ruim) onder de tiplaagte¹².

De Commissie constateert dat voor de *Noordzeekustzone* en de *Voordelta* de gevolgen getoetst zijn aan de PBR, dus aan de vitaliteit van de Noordzeepopulatie(s), en ten onrechte niet aan de IHD. Verwacht mag worden dat Eiders en Zwarte zee-eenden (waarvoor de aantallen zich onder de IHD bevinden) nagenoeg altijd ver onder de tiplaagte vliegen.¹³ Voor de Dwergmeeuw, met een cumulatief aantal aanvaringslachtoffers van 29 per jaar, is in de Passende beoordeling niet correct gemotiveerd waarom er geen significante gevolgen zijn. Er dient te worden getoetst aan de IHD van deze soort voor de Noordzeekustzone en Voordelta. Compliceerde factor daarbij is wel dat in de twee aanwijzingsbesluiten voor de Dwergmeeuw (vanwege kennisleemten) geen kwantitatieve IHD is bepaald. Dat impliceert dat gestuurd moet worden op 'behoud' van de aantallen op grond waarvan de Noordzeekustzone en Voordelta zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Inmiddels zijn wel populatietrends voor deze gebieden bepaald die wijzen op een duidelijke toename sinds de eeuwwisseling. Op grond daarvan is redelijkerwijs uit te sluiten dat het geschatte aantal slachtoffers het halen van de IHD van de twee Natura 2000-gebieden zal belemmeren.

- *De Commissie adviseert voor de Dwergmeeuw te streven naar het kwantificeren van de IHD, of althans de kennisleemten die die kwantificering belemmeren te verkleinen.*

---

¹² Op grond van Johnson *et al.* 2014. Modelling flight heights of marine birds to more accurately assess collision risk with offshore wind turbines (including corrigendum). *Journal of Applied Ecology* 51: 31–41 (1126–1130).

¹³ Op grond van o.a. Krijgsveld *et al.* 2011. *Effect Studies Offshore Windfarm Egmond aan Zee*. Publicatie Bureau Waardenburg, nr. 06.467.

Toepassing Potential Biological Removal (PBR)

In de aanvulling heeft de effectbeoordeling plaatsgevonden langs twee sporen, namelijk een locatiespecifieke toetsing van de effecten in het licht van de IHD-en en een toetsing aan doelaantallen via effecten op populatieniveau. Geconcludeerd wordt dat er geen significante effecten op de IHD-en van soorten optreden, mits een aantal mitigerende maatregelen worden getroffen voor vogels en zeezoogdieren. De Commissie onderschrijft deze conclusie.

Totaal aantal aanvaringslachtoffers per jaar

Aan de hand van informatie uit MER'en en Passende beoordelingen voor de windenergiegebieden Borssele en Hollandse Kust zuid is een ordegrootte-schatting van het totale aantal te verwachten vogelslachtoffers per jaar gegeven. Bij invulling met 10 MW-turbines gaat het om ordegrootte enkele honderden zeevogels en enkele duizenden zangvogels per jaar. Hiermee is voldoende informatie beschikbaar gekomen voor de besluitvorming.

2.2.2 Zeezoogdieren

MER

In de Passende beoordeling is aangegeven dat significante effecten niet zijn uit te sluiten en zijn mitigerende maatregelen benoemd waarmee deze effecten beperkt kunnen worden. Echter niet aannemelijk is gemaakt dat met deze maatregelen significante effecten voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten. Daarbij knelt bovendien dat verwacht mag worden dat voor windparken die relatief dicht bij de kust en Waddenzee voorzien zijn relatief grote dichtheden zeehonden verwacht mogen worden. De Commissie heeft geadviseerd de Passende beoordeling op basis van bovenstaande opmerkingen aan te passen.

Aanvulling op het MER

In de aangepaste Passende beoordeling is de beoordeling van de effecten op de instandhoudingsdoelen voor zeehonden en bruinvissen na toepassing van mitigerende maatregelen nader onderbouwd op basis van informatie in het MER voor windenergiegebied Hollandse Kust zuid, kavel 1 en het Kader Ecologie en Cumulatie 2.0.

Terecht wordt er in de aanvulling op gewezen dat er in ondiep water minder heigeluid optreedt, maar tegelijkertijd mag verwacht worden dat de dichtheid van zeehonden dicht bij de kust en met name in de richting van de Waddenzee, hoger is dan buiten de twaalfmijlszone. Uit het MER wordt niet duidelijk van welke dichtheden is uitgegaan bij bepaling van het aantal verstoorde zeehonden door heigeluid. Mondeling is echter aangegeven dat de (maximale) dichtheid binnen de betreffende geluidscontour is gebruikt, wat de Commissie een juist uitgangspunt acht. Voor beide soorten zeehonden geldt voor de Noordzeekustzone een behoudsdoelstelling. Mede in het licht van de toegenomen aantallen van beide soorten zeehonden¹⁴, verwacht de Commissie dat met de mitigerende maatregelen die worden voorgesteld voor de bruinvis significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor zeehonden kunnen worden uitgesloten.

---

¹⁴ Voor de Waddenzee zijn recentere gegevens beschikbaar dan genoemd in de Passende beoordeling: Grijs zeehond 2016: telling 3697 exemplaren; Gewone zeehond 2015: 7666 exemplaren. Doordat een deel van de zeehonden zich aan de tellingen onttrekt dienen deze aantallen nog met ongeveer 50% verhoogd te worden voor de werkelijke aantallen.

Bij de bruinvis is de gehanteerde methodiek om te komen tot het effect van verstoring niet in overeenstemming met het KEC 2.0. waarin een populatieafname wordt berekend aan de hand van het totale aantal verstoringdagen. De Passende beoordeling geeft in tabel 17 namelijk het aantal *verstoorde* bruinvissen door het slaan van één heipaal terwijl deze waarde direct wordt vergeleken met een norm die wordt gesteld voor populatieafname (*sterfte*) als gevolg van de aanleg van een heel windpark. Aangegeven is evenwel dat mitigerende maatregelen worden voorgeschreven, bijvoorbeeld in de vorm van een geluidsnorm, teneinde significante effecten op instandhoudingsdoelstelling van de bruinvis te voorkomen. Indien een geluidsnorm wordt gehanteerd in het Kavelbesluit conform het KEC hangt de hoogte daarvan samen met het aantal en de locatie van de windturbinefunderingen en het seizoen waarin deze worden aangelegd.

3. Aandachtspunten voor vervolg-MER'en

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van vervolg-MER'en, bijvoorbeeld voor de kavelbesluiten.

3.1 Gevolgen voor zeezoogdieren

Uit ongepubliceerde metingen bij het Gemini windpark blijkt dat het Aquariusmodel dat gebruikt wordt voor de geluidberekeningen mogelijk een onderschatting geeft van de daadwerkelijk optredende heigeluidniveaus op grotere afstand. In dat geval zijn de aantallen verstoorde bruinvissen groter dan op grond van de geluidberekeningen met het Aquariusmodel ingeschat. Ook bij de aanleg van windpark Luchterduinen zijn geluidmetingen verricht die inzicht kunnen geven in de betrouwbaarheid van het Aquariusmodel.

- *De Commissie adviseert ten behoeve van vervolg-MER'en voor kavelbesluiten het Aquariusmodel te valideren en eventueel aan te passen aan de hand van de resultaten van geluidmetingen verricht bij de aanleg van de windparken Gemini en Luchterduinen.*

De Commissie onderschrijft het belang van de in het MER geconstateerde leemte in kennis wat betreft de dichtheden van zeehonden in de Noordzee. Imares heeft in de afgelopen jaren additioneel zenderonderzoek verricht waarvan de resultaten nog niet zijn gebruikt voor dichtheidskaarten van zeehonden op de Noordzee. Dergelijke kaarten lijken met name van belang voor parken dicht bij de kust en bij de Waddenzee.

- *De Commissie adviseert ten behoeve van vervolg-MER'en voor kavelbesluiten deze zenderdata te gebruiken voor het verbeteren van de dichtheidskaarten van zeehonden op de Noordzee.*

3.2 Zichtbaarheid

De Commissie is van mening dat de juiste uitgangspunten (langjarige gemiddelden van het KNMI) zijn gehanteerd bij het bepalen onder welke omstandigheden en in welke mate de

windturbines zichtbaar zijn (gebaseerd op langjarige gemiddelden van het KNMI). Zij constateert tegelijkertijd dat in diverse zienswijzen wordt getwijfeld of de juist uitgangspunten gebruikt zijn.¹⁵

- *De Commissie adviseert de daadwerkelijke zichtbaarheid via panels te monitoren aan de hand van bestaande windparken en de resultaten daarvan te vergelijken met de geprognoseerde zichtbaarheid. Eventuele discrepanties kunnen gebruikt worden om de uitgangspunten voor toekomstige zichtbaarheidsanalyses aan te passen.*

---

¹⁵ In de zienswijzen is aangegeven dat vanaf Valkenburg er maximaal zicht >10 NM is in 83% van de waarnemingen en vanaf Schiphol maximaal zicht >10 NM in 63% van de waarnemingen. Het betreft hier waarnemingen over een periode van 1,5 maand.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Ministeries van Infrastructuur en Milieu en van Economische Zaken

Bevoegd gezag: Ministeries van Infrastructuur en Milieu en van Economische Zaken

Besluit: vaststellen Rijksstructuurvisie windenergie op zee Aanvulling gebied Hollandse Kust

Categorie Besluit m.e.r.: Plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D22.2 en vanwege passende beoordeling

Activiteit: Aanwijzen van een strook tussen de 10 en 12 mijl uit de kust voor de aanleg van windparken.

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 14 april 2015

Aankondiging start procedure: 23 april 2015

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 24 april 2015 t/m 4 juni 2015

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 3 juli 2015

Aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 21 april 2016

Voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 14 juli 2016

Toetsingsadvies uitgebracht: 31 oktober 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

dhr. dr. G.P.J. Draaijers (secretaris)

mw. ir. Y.C. Feddes

dhr. prof.ir. H. Ligteringen

dhr. dr. G.W.N.M. van Moorsel

dhr. mr. C.Th. Smit (voorzitter)

dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, oordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie:

<http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3039](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

